Znanstveno-stručni multidisciplinarni skup s međunarodnim sudjelovanjem

TRADICIJSKA ZNANJA I VJEŠTINE ZA 21. STOLJEĆE:

Prirodni materijali, rad rukama, kreativne i inovativne prakse u funkciji dobrobiti i održivosti

Brežane Lekeničke i Letovanić, 9. listopada 2026.

Program

Znanstveno-stručni multidisciplinarni skup s međunarodnim sudjelovanjem
TRADICIJSKA ZNANJA I VJEŠTINE ZA 21. STOLJEĆE:
Prirodni materijali, rad rukama, kreativne i inovativne prakse u funkciji dobrobiti i održivosti

Petak, 9. listopada 2026.

- od 9:00 do 15:30 – Brežane Lekeničke, Hotel Jurjevec, Jurjevac 41
- izlaganja i diskusije
- ručak
- predstavljanje postera

- od 16:00 do 20:30 – Letovanić
Etnografska zbirka Škofač/Centar baštine Letovanića i pokupskog kraja, Letovanić 150
- razgled mjesta, etnografske zbirke i izložbe

Rokova iža, Letovanić 137
- radionica
- večera

Tradicijska znanja i vještine su u prošlosti bile sastavni dio svakodnevnog života, a brojna su danas ugrožena zbog depopulacije, otežanog prijenosa znanja, nedostatka sustavne potpore, nerazvijenih obrazovnih modela i/ili tržišnih mehanizama. Kao društvo, (stručne, lokalne i dr.) zajednice i pojedinci pozvani smo usvajati i aktivno koristiti tradicijska znanja i vještine, osigurati njihov prijenos na nove generacije i raditi na njihovoj kreativnoj preradi i unapređenju. Tradicijska znanja i vještine povezana s prirodnim materijalima i radom rukama u suvremenosti predstavljaju važan resurs za promišljanje ekoloških, društvenih, demografskih, kulturnih i drugih izazova 21. stoljeća. Korištenje prirodnih materijala (poput drveta, zemlje/gline, kamena, slame, trske, šiblja, lana, konoplje, vune, kože, i dr.) podrazumijeva kompleksne odnose zajednica, prostora i materijala. Ono uključuje sustave znanja, vrijednosti i promišljanja o okolišu, prirodnim resursima i godišnjim prirodnim ciklusima, potom pomagala i alate, oblike komunikacije i suradnje, tjelesno i iskustveno znanje tj. postupke i načine rada, obradu, primjenu, održavanje i ponovnu uporabu. Upravo nas navedeno potiče da o tradicijskima znanjima i vještinama promišljamo u kontekstu dobrobiti i održivosti, kreativnosti i inovativnosti.

Europske i svjetske politike i stručna praksa sve jasnije prepoznaju različite funkcije i dobrobiti tradicijskih znanja i vještina u suvremenosti. Poznavanje i primjena tradicijskih znanja i vještina pokazuju se nužnima za očuvanje materijalne baštine – povijesnih i tradicijskih građevina, predmeta, povijesnih ambijenata i kulturnih krajolika. U tom smislu su tradicijska znanja i vještine preduvjet regeneraciji ruralnih i urbanih sredina, očuvanju biološke i kulturne raznolikosti ali i razvijanju otpornosti zajednica i unapređenju kvalitete života. Sve se više ističe poveznica tradicijskih znanja i vještina s osobnim razvojem, mentalnim i emocionalnim zdravljem i stvaranjem kvalitetnih međuljudskih odnosa i osjećaja pripadnosti zajednici. Također, primjeri dobre prakse potvrđuju poveznicu tradicijskih vještina i znanja s lokalnim i regionalnim gospodarskim aktivnostima i razvojem, uključujući doprinos kružnom gospodarstvu (smanjenu potrošnju materijala i energije, dugotrajnost proizvoda, ponovnu uporabu, održavanje i popravljivost) i razvoj društvenog poduzetništva.

Tradicijska znanja i vještine mogu biti poticaj, inspiracija i temelj inovativnim praksama koje povezuju prošlost, sadašnjost i budućnost. Kulturne i kreativne industrije, društveno poduzetništvo i obrazovanje otvaraju mogućnosti korištenja i kreativne prerade te unapređenja i razvoja tradicijskih znanja i vještina. Polazeći od razumijevanja tradicije kao živog i dinamičnog sustava, a ne statičnog skupa pravila, umjetnost, arhitektura i dizajn se nerijetko inspiriraju tradicijskim tehnologijama, procesima, materijalima i motivima i realiziraju nove proizvode utemeljene na tradiciji. Ovi su procesi na globalnoj razini prisutni u projektiranju i gradnji novih građevina, namještaja, uporabnih predmeta, izradi nakita i odjeće, i dr. Postojeće zbirke predmeta u muzejima, kulturno-povijesnim i etnografskim zbirkama kao i dokumentacija u različitim

oblicima nerijetko služe kao izvor ideja. U navedenim procesima kvalitetni i stručno utemeljeni pristupi podrazumijevaju situirano stvaranje kao jedan od oblika održive proizvodnje, a izbjegavaju puko korištenje retorike ili estetike tradicije i rada rukama. Korištenje prirodnih materijala, mogućnosti recikliranja, rad rukama i osiguravanje prijenosa znanja i vještina samo su neke od prednosti koje aktualiziraju ovakve pristupe i povezuju ih s globalnim politikama održivosti.

Skup je dio programa Dana europske baštine čija je središnja tema 2026. godine „Ugrožena baština: revitalizacija, otpornost, nove interpretacije".

Cilj je skupa potaknuti interdisciplinarni dijalog i razmjenu iskustava o ulozi tradicijskih znanja i vještina u osiguravanju dobrobiti i kvalitete života, održivosti i regeneraciji te primjerima dobre prakse potaknuti aktivno korištenje i prenošenje, kao i kreativnu preradu i unapređenje tradicijskih znanja i vještina.

Na primjerima iz Hrvatske i Slovenije na skupu će se razgovarati o sljedećim temama:

- **Prirodni materijali i održivo korištenje resursa**: ekološka znanja, lokalni materijali i njihova obrada; tradicijske graditeljske tehnologije i suvremena primjena; održavanje i obnova povijesnih građevina; kružnost, trajnost i ponovna uporaba;
- **Rad rukama**: znanje i praksa; komunikacija i prijenos znanja; osobni razvoj; verifikacija znanja i vještina; ekonomski tj. tržišni mehanizmi;
- **Inovativne prakse i kreativne interpretacije**: povezivanje tradicijskih znanja i vještina s umjetnošću i dizajnom; održiva arhitektura i interpretacije tradicijskih tehnologija; društveno poduzetništvo i lokalni razvoj; multi-, inter- i transdisciplinarnost; autorska prava;
- **Dobrobit i kvaliteta života**: tradicijska znanja i vještine i mentalno zdravlje; međugeneracijska solidarnost; inkluzivnost; kohezija zajednica; kvaliteta stanovanja; regeneracija ruralnih naselja i malih gradova;
- **Obrazovanje i prijenos znanja**: tradicijska znanja i vještine u formalnom, neformalnom i informalnom obrazovanju; cjeloživotno obrazovanje; centri znanja i organiziranog prijenosa znanja i vještina; iskustva iz osnovnoškolskog, srednjoškolskog (strukovnog) i visokog obrazovanja: učeničke zadruge; povezivanje obrazovanja, stručnjaka i nositelja znanja i vještina, obrtničke komore;
- **Politike, modeli i prakse potpore**: europski, nacionalni, regionalni i lokalni modeli financiranja i savjetovanja; uključivanje tradicijskih znanja u razvojne strategije i planove; povezivanje s europskim i međunarodnim inicijativama; međusektorske politike i prakse, kulturne i tematske rute.

PROGRAM

PETAK, 9. listopada 2026.

BREŽANE LEKENIČKE, od 8.30 do 15.30 sati
Hotel Dvorac Jurjevec, Konferencijska sala, Jurjevac 41

U dopodnevnim satima održavaju se izlaganja i diskusije, izložba i predstavljanje postera, ručak i kraći odmor. Ovaj dio skupa će se održati u Brežanama Lekeničkim, u Hotelu Dvorac Jurjevec (https://dvoracjurjevec.com/) – baštinskom hotelu sa četiri zvjezdice koji je nastao obnovom i uređenjem povijesne kurije. Kompleks sadrži i veliki park u kojem su dvije preseljene tradicijske kuće s konferencijskom salom.

8.30 Okupljanje sudionika

9.00 Otvaranje skupa, pozdravni govori

IZLAGANJA
Prva sesija 9.20-10.20 sati / Moderator: dr. sc. Sanja Lončar

* Prof. dr. sc. **Tihana Petrović Leš** (Filozofski fakultet Sveučilišta Zagreb, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju): Tradicijska znanja i vještine u Hrvatskoj: od kućne industrije do prekarnog rada i kraftivizma

* Dr. sc. **Zvjezdana Antoš** (Etnografski muzej u Zagrebu): „Briga i skrb o baštini za budućnost“ s osvrtom na praktične primjere iz Etnografskog muzeja u Zagrebu

* **Tihana Kušenić**, etnologinja, viša kustosica (Muzej Staro Selo Kumrovec): Muzej kao mjesto prijenosa tradicijskih znanja i vještina – suradnja sa nositeljima baštine i odgojno obrazovnim ustanovama

Druga sesija 10.20-11.20 / Moderator: dr. sc. Jasenka Kranjčević

* **Suzana Vešligaj**, etnologinja konzervatorica i **Svjetlana Kurelac**, povjesničarka umjetnosti konzervatorica (Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije Območna enota Maribor, Slovenija): Kulturna dediščina – brezčasen razvojni inkubator

* **Dušan Štepec** (Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Služba za kulturno dediščino, Območna enota Novo mesto, Slovenija): Pitanje autentičnosti kod promjene tehnike slamnatih krovova

* **Julia Bakota Švencbir**, mag.ing.agr. (Udruga 4 GRADA DRAGODID): Suhozidna gradnja u Hrvatskoj kroz neformalno učenje

Pauza 11.20-11.50

Treća sesija 11.50-12.50 / Moderator: dr. sc. Klementina Batina

* Dr. sc. **Iris Biškupić Bašić**, kustosica (Etnografski muzej u Zagrebu): Održivost tradicijskih obrta i umijeća u 21. stoljeću: Nematerijalna kulturna baština između izvornosti i tržišnih izazova

* **Nataša Njegovanović**, asistentica (Arhitektonski fakultet u Zagrebu, Studij dizajna): Relacijske konfiguracije stvaranja: od tradicijskog pletarstva i košaraštva prema lokalno ukorijenjenim dizajnerskim praksama

* **Ana Mlinar**, etnologinja konzervatorica u mirovini (Ministarstvo kulture i medija RH): Letovanić selo baštine – 9 obnovljenih zgrada, bogata zbirka i KUD Poculica, resurs za revitalizaciju kraja

Ručak 13.00-14.30 sati

PREDSTAVLJANJE POSTERA 14.30-15.30 sati

Moderator: Tihana Stepinac Fabijanić

* Izv. prof. dr. sc. **Danijela Roksandić Vukadin** (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za arheologiju, Katedra za arheometriju i metodologiju): Vučedolski graditelji: Graditeljske tehnologije, materijali i prostorno oblikovanje naselja vučedolske kulture

* **Katarina Matkerić**, etnologinja kustosica i **Marko Klak**, muzejski tehničar (Muzej Ivanić-Grada): Tradicijski kamp Muzeja Ivanić-Grada kao oblik očuvanja i prijenosa nematerijalne kulturne baštine

* **Silvija Kantolić**, etnologinja kustosica (Muzej Moslavine, Kutina): Tkalačka i vezilačka radionica Nit po nit – suradnja Muzeja Moslavine Kutina i KUD-a Seljačka sloga Kutinsko selo

* **Marija Mesarić**, etnologinja kustosica (Gradski muzej Koprivnica): Deset godina sudjelovanja Muzeja grada Koprivnice u Tjednu cjeloživotnog učenja

* Dr. sc. **Klementina Batina** (HAZU, Odsjek za etnologiju Zavoda za povijesne i društvene znanosti): Tradicijska znanja i vještine u suvremenom kontekstu: izazovi i potencijali tradicijskih umijeća bistranskoga kraja

* Prof. dr. sc. **Marijeta Rajković Iveta**, izv. prof. dr. sc. **Sanja Lončar** (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju) i **Valentina Dačnik** (Hrvatski sabor kulture): Rukotvorstvo kao sredstvo očuvanja baštine, identiteta i društvene povezanosti. Primjer hrvatskih zajednica u Republici Sloveniji

* Dr. sc. **Duša Šarunić** (OŠ Pušća; Udruga Kuća Rožanica): Kuća Rožanica - tradicija koja živi...

* Mr. sc. **Majda Rubić** (Udruga Savez za Poljica): Trag ljudskih ruku – Poljica

* **Ana Rizmaul**, prof. (Gimnazija Sisak): Projekt Likovni susreti Lukine crte – vještine i srednjoškolsko obrazovanje

* **Luthien Lorelei Krstevski**, studentica (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju): Zdenko Bašić – stolarstvo kao podloga za stvaranje i oblikovanje izričaja jednog multimedijskog umjetnika

* **Valentina Imširović**, studentica (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju): Opstanak obrtništva u Samoboru: obrazovanje i prijenos znanja

* **Marija Bašić**, studentica (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju): Revitalizacija tradicijske okućnice u selu Hižakovec: potencijali za održivi seoski turizam

* **Margareta Ferenac**, studentica (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju): Ukrasi turopoljske drvene arhitekture: rezultati istraživanja i mogućnosti revitalizacije

LETOVANIĆ, od 16.00 do 20.30 sati

OBILAZAK NASELJA LETOVANIĆ, ETNOGRAFSKE ZBIRKE ŠKOFAČ I IZLOŽBE
pod vodstvom **Jurice Škofača**, kustosa povjesničara umjetnosti
- od 16:00 do 17:00 - Etnografska zbirka Škofač / Centar baštine Letovanića i pokupskog kraja, Letovanić 150

Letovanić je nadaleko poznato selo, opjevano u pjesmi „Letovanić, selo pokraj Kupe". Osim idiličnog smještaja uz rijeku Kupu krasi ga neposredna blizina vinorodnog Letovanskog Vrha, očuvana tradicijska arhitektura i baština. U naselju se nalazi drvena kapela sv. Fabijana i Sebastijana (18. st.) i niz tradicijskih okućnica sa stambenim i gospodarskim građevinama koje čine povijesnu jezgru naselja upisanu u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. U selu djeluje nekoliko udruga koje čuvaju i promoviraju lokalnu baštinu, između ostalog kroz aktivnosti poput Smotre izvornog folklora Pokuplja, Posavine i Banovine, Utrke kupskih čamaca, običaja Bartolovo i Vincekovo.

Dio zaštićene ruralne cjeline čini i okućnica obitelji Škofač na kojoj je smještena Etnografska zbirka s više od 5000 predmeta, Galerija slika i rodna kuća slikara Božidara Škofača.

U galeriji Etnografske zbirke bit će predstavljena izložba „Upleteno" akademske grafičarke **Katarine Fabijanić Čačić**, uz izbor pletenih predmeta iz fundusa zbirke. Izložba povezuje tradicijske vještine i suvremeni umjetnički izričaj te naglašava važnost očuvanja i suvremene interpretacije baštine.

Baština Letovanića i Pokuplja inspiracija je za radionicu koja će se održati na tradicijskoj okućnici obitelji Škofač (Letovanić 149 i 150) (www.skofac-letovanic.hr) i u prostorima Rokove iže (Letovanić 137) gdje se nalazi prostor za okupljanja i radionice (https://www.facebook.com/p/Rokova-I%C5%BEa-61568350148581/).

RADIONICA VIŠE OD VJEŠTINE: TRADICIJSKO KOŠARAŠTVO KAO RELACIJSKA PRAKSA STVARANJA
pod vodstvom dizajnerice, asist. **Nataše Njegovanović**, mag. art. (Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studij dizajna)
od 17:00 do 20:30 – Rokova iža, Letovanić 137

Istraživačka radionica predstavlja tradicijsko košaraštvo i pletarstvo kao relacijsku praksu stvaranja oblikovanu ekološkim, materijalnim i društvenim uvjetima određenog područja. Košarački predmeti iz etnografske zbirke Božidara Škofača polazište su za drugačije čitanje ove prakse, koje ih iz kategorije artefakta premješta u zapis odnosa između materijala, okoliša i tijela. Slijedeći taj trag, sudionici će se okušati u tradicijskom pletenju kuhanom vrbovom šibom, a iskustvo pletenja prenijet će u crtež i kratke pisane refleksije. U završnom razgovoru polaznici će komentirati mogućnosti primjene iskustva s radionice u svom svakodnevnom radu.
Cilj je radionice istražiti kako utjelovljeno iskustvo tradicijskog košaraštva može preusmjeriti razumijevanje stvaranja – od tehničke vještine prema relacijskoj praksi ukorijenjenoj u materijalnim, sezonskim i okolišnim uvjetima.
Radionica je dio umjetničkog doktorskog istraživanja voditeljice radionice, koje propituje kako učenje tradicijskog zanata može promijeniti način na koji dizajner razmišlja o materijalima, okolišu i samom procesu stvaranja.

Nataša Njegovanović diplomirana je industrijska dizajnerica s višegodišnjim iskustvom rada u struci, asistentica na Odsjeku Studij dizajna Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, i doktorandica na Doktorskoj školi Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Zaključni razgovor skupa uz večeru.

*****

REGISTRACIJA

Na skupu je moguće sudjelovati i bez izlaganja, kao slušač/gost. Registracija je obavezna za sve sudionike skupa – izlagače i slušače/goste – radi organizacijskih razloga. Obrazac za registraciju nalazi se na linku: https://forms.gle/bjnPQE25KE9V1EDG6

KOTIZACIJA

Kotizacija za sudjelovanje na skupu iznosi 80 eura i obuhvaća tiskanu knjigu sažetaka i popratne materijale, zajednički ručak i večeru u petak 9. listopada 2026. godine te organizacijske troškove. Kotizacija s popustom: za članove HS ECOVAST-a (s plaćenom članarinom za 2026.) 60 eura, za umirovljenike i studente 50 eura. Kotizacija se uplaćuje na račun Hrvatske sekcije ECOVAST-a: IBAN HR6123600001102909545 s naznakom imena sudionika i svrhe plaćanja.

*****

DOLAZAK, SMJEŠTAJ I OSTALE POTREBNE INFORMACIJE

Lokacije održavanja skupa nalaze se cca 40 km južno od Zagreba. Dolazak iz Zagreba moguć je autocestom (A11, izlaz Lekenik, ne naplaćuje se cestarina) ili državnom cestom Zagreb-Sisak (D 30).

Organizirani dolazak autobusom: Autobus polazi 9. listopada 2026. u 7.30 ispred Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb. Povratak u Zagreb je planiran između 21 i 22 sata.

Za sudionike koji će trebati uslugu smještaja kontaktirati:
- Hotel Dvorac Jurjevec (****), Jurjevac 41, Brežane Lekeničke, 44272 Lekenik, https://dvoracjurjevec.com/, E-mail: hoteldvoracjurjevec@gmail.com, tel. +385 95 371 7998
- Rokova iža – kuća za odmor Gazibara (***), Letovanić 137, 42271 Letovanić, E-mail: rokovaiza@gmail.com, tel. +385 92 405 4690
- ostale ponude smještaja: https://www.visitlekenik.hr/smjestajni-kapacitet/

Za ostale potrebne turističke informacije kontaktirati:
- Turistička zajednica Općine Lekenik, Zagrebačka 66, 44272 Lekenik, www.visitlekenik.hr, e-mail: info@visitlekenik.hr, tel. 091 6209 644, 091 6157 161
- Turistička zajednica Sisačko-Moslavačke županije, Rimska 28/II, 44000 Sisak (privremena adresa Ante Starčevića 29), E-mail: info@turizam-smz.hr, Tel. +385(0)44/540-163

Za ostale potrebne informacije kontaktirati organizatora na e-mail: info@ecovast.hr

*****

ORGANIZATORI SKUPA

Hrvatska sekcija ECOVAST-a – Europskog vijeća za sela i male gradove
Froudeova 78, 10020 Zagreb
OIB: 36183614872
Internetska stranica: https://ecovast.hr/
E-mail: info@ecovast.hr

ETNOGRAFSKI MUZEJ ZAGREB
Trg Mažuranića 14, 10000 Zagreb
OIB: 99544354954
Internetska stranica: https://emz.hr/
E-mail: emz@emz.hr

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb
Internetska stranica: https://etno.ffzg.unizg.hr/
E-mail: etnologija@m.ffzg.unizg.hr

OPĆINA LEKENIK
Zagrebačka 44, 44272 Lekenik
Internetska stranica: https://lekenik.hr/
E-mail: nacelnik@lekenik.hr

ETNOGRAFSKA ZBIRKA ŠKOFAČ / CENTAR BAŠTINE LETOVANIĆA I POKUPSKOG KRAJA
Letovanić 150, 42271 Letovanić
Internetska stranica: https://www.skofac-letovanic.hr/
E-mail: jskofac@gmail.com

*****

ZNANSTVENI ODBOR

Dr. sc. Zvjezdana Antoš (Etnografski muzej Zagreb), dr. sc. Klementina Batina (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti), izv. prof. dr. sc. Jasenka Kranjčević (Institut za turizam, Zagreb), izv. prof. dr. sc. Sanja Lončar (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), prof. dr. sc. Aleksandar Lukić (Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu), asist. Nataša Njegovanović, mag. art. (Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), prof. dr. sc. Tihana Petrović Leš (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Božidar Antolec (Općina Lekenik), dr. sc. Klementina Batina, Nikša Božić, Sven Dorotić (Turistička zajednica Općine Lekenik), Dunja Gazibara (Rokova iža), Tomislav Goleš Babić (Hotel Dvorac Jurjevec), Valerija Kelemen Pepeonik, izv. prof. dr. sc. Jasenka Kranjčević, izv. prof. dr. sc. Sanja Lončar, prof. dr. sc. Aleksandar Lukić, asist. Nataša Njegovanović (Arhitektonski fakultet, Studij dizajna), Tihana Stepinac Fabijanić, Silvija Pranjić, Jurica Škofač (Etnografska zbirka Škofač, Letovanić)

*****

Autor fotografije na naslovnici: Pavel Posavec. Dizajn plakata: Antonio Karača (Radnja). Ostale fotografije preuzete su uz dozvolu: Hrvatska sekcija ECOVAST-a (https://www.ecovast.hr/), Hotel Dvorac Jurjevec (https://dvoracjurjevec.com/), TZ Općina Lekenik (https://www.visitlekenik.hr/), Etnografska zbirka Škofač / Centar baštine Letovanića i pokupskog kraja (https://www.skofac-letovanic.hr/), Rokova iža (https://www.facebook.com/profile.php?id=61564622207182).